

Telefon-szám: 52.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Telefon-szám: 52.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali előrefizetés, hirdetésnyitási és egyéb felszólalás.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedezmény. Nyitási sora 50 fillér.

Felülfizetések és egyéb nyugtázások közlési díja soronként 10 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legezelszerűbben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Társadalmi evolúciók és mezőgazdaságunk.

Irtá: Dr. Kisjézi Szeless Ödön.

Magyarország társadalmi evolúciója az 1848-iki nagy alkotmány-változással s az utána következő alakulásukkal, később teljes erővel az 1848-as alkotásoknak 1867-iki rehabilitációjával bontakozik ki az akkor majdnem ezeréves ősiség még mindig erős, de elavult, mohos s ujjáépítésre szoruló kereteiből.

Mint mezőgazdasági államban és társadalomban vární lehetett, hogy a társadalmi evolúció, a természetes alapok, a mezőgazdaság világából fog friss erővel kibontakozni, sajnos azonban a nagy változásokkal együtt járó eszméi zűrzavarok között egész társadalmi evolúciónk a különböző társadalmi erők meglehetősen rendszertelen kapkodó működésével ment végbe.

A társadalmi reorganizációt kormányzatunk mindenek előtt azzal kezdették, hogy óriási hivatalnok kart teremtvén, összes nemzeti erőknél ambícióját a hivatalok elnyerésére és ehhez szükséges előképzettségük megszerzésére irányították és hogyha a hivatalok megteltek, alkottak újakat. Minden intelligencia ezen végzél felé irányított. Ezt szolgálta ugyyszólván kizárólag az iskola. Ha a városok idegenajku intelligensebb és hazafias része nem érdeklődött volna a nagyipari, kereskedelmi és pénzügyi közgazdasági ágak iránt, a társadalmi evolúció ezen irányokban holt pontra jutott volna vagy esetek és németek beözönlését idézte volna fel.

A mezőgazdasági irányzat pedig alig nyert újabb életet, újabb irányt: a nagy politikai átalakulás megtörtént, de a mezőgazdaság megmaradt az ősi irányzatok határai között. Egy agrárkultur államban nem is látják szükségét egy külön földművelésügyi minisztérium felállításának és 1867-ben elégségesnek találták, hogy ezen nagy kormányzati problémát az ipar és kereskedelem problémáival egy minisztériumra bízták és csak pár évtized után ébredtek tudatára a szükségességnek, hogy külön földművelésügyi minisztériumot állítsanak fel.

Lassankint az emberek fejében felebredt a világosság fénye, hogy egy nemzet természetes alapjainak elhanyagolása mellett hiába dobálják a milliókat a kultúra különféle mezejére gyümölcsötvetés végett, ha lesz is eredmény, az nem lesz elég szilárd, rendszeres és nem lesz általános a felvirágzás, általános jólét és boldogság.

Igy jött létre ez a Magyarország, a hol otthonos a társadalmi meghasonlás, osztálybaraz, gyűlölködés,

felekezeti viszálykodás, féltékenykedés, felszínes műveltség, látszólagos jólét és egy fényes külső alatt sok-sok kulturálatlanság, sok-sok nyomor.

Ebben a nyönyörű, szép tejfel-mézzel folyó országban, az emberi jólétet biztosító kiapadhatatlan termékeny talajnak évről-évre milliárdokat biztosító országában, a tától nem látták meg az erdőt.

Es hogyha voltak, a kik felismerték a bajt, meglátták a bajok és betegségek kútforrásait, hangos szóval hirdették, hogy Magyarország agrárkultur állam és így az agrár irányzat elsőrendű kormányzati feladatává teendő; de ezek országos táborot teremteni nem tudtak, országos népszerűséget hódítani képesek nem voltak, sőt az ipari és kereskedelmi irányzatok gyűlölségét ébresztették fel; és vajjon miért? Egyszerűen azért, mert az „agrarizmus” ezen zászlóhordozói nem a mezőgazdasági kultúra fejlődését és ezzel járó társadalmi evolúciót kívánták szolgálni és magasabb tökélyek felé irányítani, de a mindennapi érdekhajhászó, hatalmi polcra törekvő aspirációkat óhajtották szolgálni.

Nem hiszem, hogy e szép hazánkban akadjon egy polgár, akár egyszerű szántó-vető, akár intellektuális, akár mágnás, akár középosztályú, akár iparos, kereskedő vagy finansziér, ki ne lelkesednék szívesen lélekkel a mezőgazdasági érdekek komoly és igaz istapolásáért, ha ezen törekvések az igazi célt szolgálják és nem pedig a célt hangos szavakkal hirdetik, de igazában érte tettekben keveset vagy semmit sem tesznek, hanem csak politikai szervezkedést szolgálják.

Ideje tehát, hogy agrár irányzatunk jelszava legyen, mindent a mezőgazdaságért és semmit a napi politikáért.

Mezőgazdasági világunk három érdek- és osztály-csoportot mutat a mai állapotában. Van a kisbirtok, középbirtok és nagybirtok.

Ezen fogalmaknak országosan egységes meghatározását nem lehet adni, mert hisz vidékek szerint változik, a gyakorlati élet vidékenként nehézség nélkül adja a symptomákat, hogy egy-egy birtokot hová sorozunk.

A gyakorlati életből ismerjük nagyobb tudományos előképzettség nélkül, melyik a kis-, közép- és nagybirtok.

A kisbirtok mozgékonyága helyenkint sok életre valósgot mutat. Fejlődött, jobb művelés, intenzívebb kezelés által s határozott szolgáltatásokat tett a társadalmi evolúció terén is. A kisbirtokos családja új rajokat bocsátott ki az ipari, kereskedelmi társadalom, sőt a nagyobb és kisebb intellektuális foglalkozások részére is és így nemcsak a nemzetgazdaságot szolgálta, de ezzel

imádkozni vágyik úgy mint eddig, de már érezni nem tud. Jól van, tehát most nem imádkozom. Lefekszem. Alig, hogy elszunnyadtam, az álom szárnyakat öltött rám s úgy bolyongtam eddig nem látott messzeségekben, azután visszajöttem ismét fehér szobámba. Félig alva, félig ébren gondolkodtam a látottak s hallottakról. A mint így tépelődöm, egy fehér alak jelenik meg a talon, kezében hervadt virágokból font koszorút tart. Ráismertem a rózsára, ráismertem az ibolyára, melyet most májusban egy éve adtam annak a leánynak, a kiért mindennap imádkozni szoktam. Oly hervadtak voltak, hogy már csak egy erős szorítás s porrá törnek. A fehér alak pedig egyre közelebb jó hozzám s ráismerek. Nem félek már, tudom, hogy egy leány, ki szeretett és most is szeret talán még. Gyönyörű fejt gazdagon fedték rendetlen leomló hajfürtjei. Szemei úgy ragyogtak, mint égen a csillagok. — Hozzám jött s annyit szólt: „Imádkoz!” Azután leült ágyam mellé egy székre, kebléből pedig egy régi imádságos könyvet vett elő s imádkozott soká. Fel akartam kelni, de amint megmozdultam, eltűnt. Majd halk hangon szólék:

— Te, a kit annyira imádkok, kit annyira szeretek, oh mond meg, miért jöttél? Talán az én imádságom — melyet érted rebegtek ajkaim — nem szívből jött. Oh, miért gyötörsz! Nyujtsd ide kezed, hadd csokoljam meg, nem bánom, ha a tulvilág egy kísértő szelleme vagy is, csak engedd, hogy megfogjam a kezed!

Hasztalan volt minden könyörgés, nem tudtam kezeit megfogni, csak ült némán, szólanul s egyre imádkozott. Imádkozás közben pedig keble mindig egyre emelkedett, a forró láztól pedig arca egész átváltozott.

Elvesztettem minden lélekjelenlétem s a félelemtől hangosan nevével szólítottam:

Oh, mond meg hát, miért gyötörsz! Hisz mindennap látlak vagy végkép meg akarsz ölni? Ne ragadd el szívem nyugalmát, ne törd össze igazi érzéseit. Tudod, érted lángol, érted ég. Én szeretlek forrón szeretlek! Ha pedig nem hiszed, borulj erre a dobogó kebelre s hallgass, mily hevesen dobog, mily hevesen érez. Jöjj közelebb hozzám, kitérom szívem egészen, megláthatod magad benne!

Hajthatatlan maradt. Majd elővett imádságos köny-

együtt a társadalmi evolúciónak szolgálatokat tett. Ezen szempontokon kívül a tulajdonszerzés szabadsága mellett, de csak a nem tulhajtott spekulációval végrehajtott parcellázások folytán szaporodott és még fog szaporodni.

Már kevéssé tartjuk szerencsésnek nagybirtokaink politikáját.

Nem tartjuk szerencsésnek, mert abban sokkal több politikai elemet, mint mezőgazdasági fejlesztési irányzatot fedezhetünk fel. Es végre, mert a nagybirtok nem is szorul reá eminenter kormányzati atyáskodásra. A nagybirtokos osztály az utolsó két évtized alatt vagyoniilag regresszáta magát, a mi nemzeti szempontból örvéndetes, de ezt csak a haszonélvezők és tulajdonosok józanabb, betartóbb életmódjának köszönheti.

Az intenzitás tekintetében jelentősebb eredményekre egyes kiváló uradalmak kivételével reámutatni nem képes és ép azért a nemzeti társadalmi evolúció tekintetében közgazdasági tevékenységük a nemzetileg megkívánt eredményt felmutatni nem képes.

Arról, hogy feles tökéiket gyáriparra fordítsák és ekként szolgálják a nemzeti közgazdasági fejlődést, szólni nem akarunk, mert hisz az e cikk keretébe nem tartozik.

De tartozik az, hogy a fenti célok és irányok megvalósítását a nagybirtok ne várja és ne kérje a kormánytól, erre szüksége nincsen, a kormánynak ily irányban való működésére külön ne is szervezkedjék, hanem nagy közgazdasági feladatai megvalósítására alkossa meg a nagybirtokosok szövetségét, de politikai célzat nélkül, tisztán a magasabb közgazdasági érdekek és a nemzeti társadalmi evolúció előmozdítására.

Végül fejtsenek ki ezen új szervezet útján legnagyobb foku társadalmi tevékenységű, gazdasági, vagyoni erejét használják fel a nemzeti társadalmi evolúció gyorsításához, adjon maga is új rajokat — angol mintára — gyakorlati, nagyipari, kereskedelmi, pénzgazdasági pályáknak.

Et nunc venio ad fortissimum.

Utolsónak hagytuk, de csak azért, mert a legfontosabb valamennyi között, a középbirtokot.

A középbirtok a legziláltabb helyzetben van. Tulajdonosaik kiadásaiért mértéket nem tartottak, politikai, választási harcokba merülve, az ingatlanra felvett kölcsönöket nem hasznos befektetésekre fordították, de improduktíve elköltötték.

A társadalmi evolúciónban a rajokat az országos, megyei, városi és más hivatalokba bocsajtották ki, gazdasági irányoknak erőket nem juttattak, gazdasági irány-

véből egy boldogasszony levelet, mely már száraz volt, melyre nevét még én irtam föl egy csillagos este egy sir mellett, ábrándozva, hol először esküdtünk egymásnak örök szerelmet s felém nyujtotta. Elvettem. De amint közelebb akarom hozni szememhez, nem volt semmi a kezemben, a fehér alak pedig még mindig mellettem ült. Bezárta azután kopott imádságos könyvét, keblébe rejtve, majd felállott és távozni készült. Háromszor is fölém állt s hosszasan, tájón nézett rám. Majd leült egyszerű, kopott asztalombhoz és egy tiszta papírosra vett elő. Nehány betűt vetett rá, azután újra rám nézett, majd a papírra s egy zuhanás . . . többé nem láttam.

Lázás álamból reggel csak fehér legényszobám faláról a szemembe vetődött napsugarak költöttek fel. Sietve az álom hatása alatt, keresgéltem álmanymait, levelet, virágot. Sehol semmi. Csak lelkemben a háborgó érzések zivatarjai dultak, forrongnak. Künn pedig — kicsi kertemben — az én hűséges kosztosaim: a pintyek nótáznak gondtalanul. Oh mennyi érzés, mennyi boldogsággal teli egy ily kicsi pára éneke; átszállva a nagy mindenségben, egyenesen az Isten trónusa előtt állanak meg: az előtt az Isten előtt, akinek mindezt köszönhetik. Elhallgatom őket szomorú szívvel s lelkem szárnyain követem éneküket föl a magasba, hol érdemre találnak, hol jutalmat nyernek. Oda követem, de kifáradt lelkem szárnytöröten omlik vissza, nem tud az a földön túl emelkedni, nem tud az némán hinni, bizni, kétkedve bont szárnyakat s kárvallottan omlik a porba.

A mint gondolataimmal birkózom, egy rongyos papírt találok ajtómban. Rohanva veszem kezembe s százszor is átolvastam a ráirt mondatot, mely mindössze e néhány szó: „Ne félj, csak higgy!” Egyszerű női írás. Ismerem az írást, ismerem az íróját. De honnan került szobámba? Tényleg szellemszárnyakon járhatnak emberek a valóságban? Igazán beteljesülhet egy álom úgy reggelre, a mint éjjel átéljük? Nem tudom. Annyi igaz, hogy lelkem azóta nyugodt, hitem erős. Tudok örülni tavasznak, virágnak. Tudok örülni, mert az égi biztatás lelkem mélyén maradt. Talán boldog is volnék, mert gazdag vagyok a hit-, remény- s szeretetben, mert ez az üdvösségem, csak soha ne látnék bánatosan könyyezni egy leányt.

TÁRCZA.

Egy májusi álom.

Irtá: CZANGÁR LAJOS.

Szokatlan templomi esendességet hozott az első májusi est. Az ég is tiszta. Egy-egy lomha telleg lustálkodik itt-ott az égbolton, de csak egy darabig, míg szertefoszlanak. A csillagok aranyos fényüket rezegetik, szelid szemükből harmateseppet hullatnak fára, virágra. Övék a dicsőség, míg a hold szunnyad; neki is szükség van a pihenésre, hogyne, hisz déltájban nyugodott le s az erős napfény ugyancsak megártott szemének. A bogarak halk zümmögése s a távolból fel-felhangzó hangrangszó, egyforma béka-brekegés az egész, mely belevegyl néha a méla esőndbe; mignem minden nyugodni tér és sötét éjszaka borítja tekete leplevel a vidéket. Az utolsó kapu is bezárul . . . Alszik mindenki . . .

Sötét gondolatokkal eltelve veszem elő én is imádságos könyvem, nyugodni készülök. Hisz az élet az én vállaimra is nehéz terhet rakott. Ez a teher pedig mindannyiszor megkönnyebbül, valahányszor szívből imádkozom. Így volt ez velem gyermekkoromtól fogva s így lesz talán még életem, ha a sors vaskeze meg nem törí meg az imádság erejét is lelkemben. Mily nyugodtan eresztem fejem álomra, ha szívből imádkozom. Nagyon régen megtanultam szívből imádkozni, hisz árva kenyér és az imádság neveltek. Van egy imádságos könyvem, telve a legszebb imákkal; azonban már majdnem minden betűje könnyel van megöntözve s így hajt ki belőlük a buzgóság rózsaszála. Azt is mondják, hogy az igazán ejtett könnyeket Isten megszámlálja s hogy azok csillagokká változnak; innen van, hogy majdnem mindnyájunknak van csillaga.

Most is kezembem van ez a könyv, de valami titkos vízió lekötöti figyelmem s nem tudok imádkozni. Leteszem, majd felveszem, de szívem nem tud igazán az imádság szárnyain felemelkedni, csak hideg, néma, érzéketlen. Elteszem tehát, hisz a kihez imádkozni szoktam, ez egyszer nem veszi rossz néven a hidegséget. Eltettem. Sokáig ülök némán, szólanul, de szívem csak

zatokkal szellemük fel nem frissült, a politika és közjog ádáz harcainak túl nem jutottak és hogyha törvényes eszközzel meg nem állítják a pusztulást, a legtöbb középbirtok — sok eddigi birtok példájára, — átalakul kisbirtokká, és megszűnik nemzeti hivatást teljesíteni.

De hát mi is a középbirtok nemzeti hivatása? Első nemzeti hivatása, hogy a magyar föld ne legyen parasztszázzá, egy második burorszázzá, a mely a nagy magasabb fejlődési célok iránt hidegen és elzárkózottan maradván, egy magasabb műveltségű állam által kisajátíttassék.

Második hivatása, hogy egyensúlyozó legyen a nemzeti földbirtokpolitikában a kis- és nagybirtok között. Harmadik hivatása, hogy a középbirtokot a gazdasági intenzitásnak megnyerve, minden ilyen középbirtok a körülötte fekvő kisbirtokok tanító mesterévé legyen és egyuttal jegezesedő fonala a kisbirtokok szövetkezésének.

Negyedik hivatása, hogy reá kell lépnie azon térre, a hol a nemzeti társadalmi evolúcióban nemcsak a hivataloknak, de a magasabb műveltséget igényelő polgári gazdasági foglalkozásoknak is termeljen hasznos erőket és e célra új intelligens rajokat bocsájtson ki a nemzetgazdaság rendelkezésére.

Hivatása, bár ez a gazdasági szempontokon kívül áll, hogy a helyi közigazgatás, általános kultúra, politikai fejlődés tekintetében is áldásos és közvetlenséggel ható befolyást gyakoroljon.

Ezekből megítélhető, hogy a középbirtok hivatása nagy, mélyreható; fenyegető veszedelme, pusztulása a legnagyobb; segítségére sietni hazafias, becsületos, szociális kötelesség és a segítségre sietéshez az utolsó óra ütött.

Menten minden politikai irányzattól kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy az elmúlt évtizedek alatt hidegen hagyta a letűnt kormányokat a középbirtok érdeke, pusztulni, veszni hagyták, segítségére nem siettek, valóságos fanatikus makacssággal szolgálták egyoldalú irányzataikat.

A földművelésügyi kormányzat élére csak nem régen került gróf *Serényi* Béla. Az országos közhangulatban némelyeket megzavart az a körülmény, hogy előbb kereskedelmi államtitkár volt.

De kevesen tudják, hogy e nagyműveltségű férfin több mint egy évtizeden keresztül egy Gömörvármegyének a mezőgazdasági viszonyait irányította, mint a megyei gazdasági egyesület elnöke, több más vidéknek pedig mint érdeklődő közigazdász tett a mezőgazdaság terén nagy szolgálatait.

E sorok írója, ki ebbeli működése terén lépésről lépésre kísérte tevékenységét és naplózta eredményeit, mint tárgyilagos krónikás emlékezik meg szerepléséről. Másfél évtizede, hogy halottaiból támasztotta fel a gömörme gyei gazdasági egyesületet.

Az állattenyésztést újjászervezte, a községeket a legnemesebb tenyészállatokkal látta el, a gazdasági egyesületek közös esikő- és marhalegelőket vett, a nép oktatására gazdasági vándortanítókat alkalmazott, a gazdákat oleső és jó gazdasági gépekkel látta el, vetőmagvakat hozatott, tejszövetkezeteket alapított, minden községben külön gazdaköröket létesített, a népet gazdaságilag művelte, a középbirtokosokkal ifjú kora óta a legbensőbb társadalmi, baráti összeköttetést tartotta fenn, úgy ösmerte a közvetlen tapasztalatból a középbirtok minden baját, a gazdasági egyesületben mindent megtett nemcsak a kisbirtokért, de valóságos fanatizmussal támogatta a középbirtokot és tette azt sohasem politikai, de hazafias, közigazdászati irányzatok által vezetve, sőt mindig hangoztatta, hogy a középbirtokosok többet foglalkozzanak a mezőgazdasággal, mint az improduktív kortespolitikával.

Mezőgazdasági irányzataink az alkotmányosság újjáébredése óta kevés következetességgel, kevés általánossággal, de annál több egyoldalúsággal érvényesültek.

A nemzet jövője, virágzása kívánja, hogy az erdőhöz jutott nagybirtok, a támogatott kisbirtok mellett most már a középbirtok is megtalálja odaadó komoly támaszát és mi hisszük, hogy ez iránti reményünkben *Serényi* Béla gróf csalódot nem fog hozni, támogatása mellett a középbirtok is meg fog felelni tudni a mezőgazdasági haladás és nemzeti társadalmi evolúció feladatainak.

Képviselőválasztási mozgalmak.

A rimaszombati kerület nemzeti munkapárti képviselőjelöltje: *Farkas* Zoltán f. hó 15. és 16. án a Rimavölgyén járta be a községeket lelkes, nagy kísérettel. Bakostöréktől kezdve utja valóságos diadalut volt s a jelöltnek mindenfelé lelkes fogadtatásban és meleg ünneplésben volt része. Ráihón zenekarral fogadta a község lakossága, élén *Barilla* János róm. kath. lelkészszel, Rimabányán *Kolbenhegy* Lajos ág. ev. lelkész üdvözölte a jelöltet, ki aztán Rimabrézóra, majd Lékérre és Nyustyára ment, hol mindenütt lelkesen fogadták s beszédét nagy figyelemmel hallgatták. Rimakokován *Bancsik* Sámuel, *Stubendeck* János és *Küpfner* Károly üdvözölték lendületes szavakkal a népszerű képviselőjelöltet: *Farkas* Zoltánt, ki a lakosság élénk érdeklődése mellett mondotta el programbeszédét. Általában el lehet mondani, hogy a jelölt nemcsak programjával, de egyéniségével is biztosította immár a kerület rokonszenvét.

F. hó 19. én híre járt, hogy *Varsány* Zoltán, a gyógyszerész szaklapjának szerkesztője Budapestről Justh-párti programmal lép fel. A jelölt meg is érkezett, de úgy hisszük, hogy a hangulatból kifolyólag maga sem bizik vállalkozása sikerében.

A *rosszgyűl* választókerületben gróf *Andrássy* Gézával, a pártönkivüli programmal fellépett jelölttel szemben, a város lakosságának egy töredéke ellenjelöltet állított a *Kiss* Károly személyében, ki Kossuth-párti programmal készül a választási harcok felvételére. Hozzátehetjük természetesen azt az értesülésünket, hogy a sikerre való legesekélyebb kilátás nélkül.

A *rimaszombati* választókerületben a nemzeti munkapárti jelölt: *Hámos* Antal ellenében *Ligárt* János lép fel.

A *kövői* kerületben *Szentmihályi* Árpádnak, a putnoki kerületben *Putnoky* Mórícznak és a *jolsvai* kerületben *Kubinyi* Gézával ellenjelöltje nincs, de haszlatlan is volna, mert ezek megválasztása biztosnak mondható.

Törvényhatósági élet. A vármegye közönsége *Bornemisza* László főispán elnöke alatt f. hó 18. án rendkívüli közgyűlést tartott, melynek csak egy pár tárgya volt. Ezek közül nevezetesebb tárgya volt az országgyűlés egybehívására vonatkozó királyi meghívó levél felolvasása. A királyi meghívólevelet, melynek felolvasását a megye közönsége állva hallgatta végig, hódolatteljes tisztelettel vette tudomásul a vármegye és további intézkedése végett a vármegyei központi választmányhoz tette által.

Majd felolvastattak gróf *Khuen* Héderváry kormányelnök és gróf *Serényi* miniszter köszönő levelei, melyeket az országgyűlésben lefolyt botrányos esetből kifolyólag a vármegye részvételvel feliratára válszsképpen adtak.

A második nevezetes tárgya volt a m. kir. Ludovika akadémiában megüresedett egyik gróf *Buttler*-féle alapítványi helynek ajánlás útján való betöltése. E helyre két megyebeli ifjú pályázott és pedig *Borsody* László rimaszombati és ifj. *Szentmiklóssy* Kálmán feleli ifjú. — Az állandó választmány *Borsodyt* ajánlotta jelölni első helyen a közgyűlésnek, — a mennyiben azonban névszerinti szavazás kérést, a főispán elrendelte a névszerinti szavazást és ennek eredménye szerint ifj. *Szentmiklóssy* Kálmán lett 4 szótöbbséggel első helyen ajánlva, *Borsodyt* is ajánlotta azonban a közgyűlés, de a szavazás eredményéhez képest csakis második helyen.

A rendes ügyek letárgyalása után a főispán dr. *Balogh* Ákos, a rimaszombati jébi főszolgabírói hivatalhoz szolgálattételre beosztott közig. gyakornokot tb. szolgabíróvá nevezte ki és a szolgálat érdekében továbbra is e hivatalnál hagyta.

A rövid közgyűlés, melyen elég szép számmal voltak jelen megyebizottsági tagjaink, d. e. II órakor a főispán lelkes éltetésével már véget ért.

Gondnoksági ülés. A helybeli állami polgári és elemi iskolák gondnoksága folyó hó 17. én *Lukács* Géza elnöke alatt ülést tartott, melynek mindjárt az elején lélekemelő mozzanat volt az, hogy dr. *Lichtschein* Adolf, a gondnokság érdemes és tisztos alelnöke gyönyörű beszédben üdvözölte *Lukács* Géza elnököt, ki alispáná történt megválasztása óta ez alkalommal első ízben vezette az ülést. A lendületes, meleg hangú üdvözlést a közszeretben álló alispán mélyen megilletődve hallgatta s azért meleg hangon mondott köszönetet. Az ülés végén pedig *Törkölly* József igazgató a tanítói közös értekezlet megbízásából, ennek határozatát tolmácsolva, üdvözölte *Lukács* Gézát, őt és családját a tanítótestület nevében elhalmozva őszinte jókívánságokkal. Ez az üdvözlés is láthatólag jól esett az elnökö alispánnak, ki szívélyes hangon köszöntö meg a figyelmes megemlékezést. — Az alelnök szép beszéde így szólt:

„Nagyságos Elnök úr!

Nemcsak a bevett szokásnak hódolunk, de szívünk érzelmei késztetnek arra, hogy díszes állásának elfoglalása alkalmából az állami elemi és polgári iskolák gondnoksága nevében jókívánságaink kíséretében teljes szívvel üdvözöljük.

Ezen feladatot annál nagyobb örömmel teljesítem, mert egyéni érzelmeim nyilvánítása mellett tolmácsolva lehetek azon köztisztelő és közszeretnek, mely személye körül legközelebb megnyilatkozott és seholy üdvözlésére visszhangra nem talált, mint ezen testületnél, mely Nagyságod vezetése alatt áll és ennek méltó büszkeségét képezi nemcsak kiváló személyes tulajdonságai, hanem azon áldásos működése által, melyet a gyermeknevelés érdekében oly nemes ambícióval kifejtett.

Jól tudom, hogy ismert szerénységét sérténem, ha érdemeit felsorolva és méltatva, a dícséretnek öző nével árasztanám el, de csak rövidesen óhajtom érinteni, mert egész lelkivilága körül fel előttünk emelkedett, ferkölt gondolkodásáról, nemes szívének igaz emberszeretetről áthatott érzületéről tesz tanúságot azon többször hangoztatott nézete: hogy a gyermeknevelés alapfeltételét az ártatlanság legszentebb idejében, midőn a gyermek legkevésbé felejt, midőn emlékező ereje oly eleven és minden jóra és szépre fogékony, a vallás, erkölcsös nevelés képezi ugyan, de gyűjtsük fel szívökben egyszersmind az egész emberiséget átölelő azon nemet a vallásosságnak, mely nemcsak saját nézetében lát üdvőt és igazságot, hanem azon szerény telebaráti vallásosságát, mely a másképp gondolkozókban is találhat jót és dícsérendőt.

Gondolatmenete ez volt:

Órizzuk és óvjuk meg a gyermek hitét, mint az égnek legszeledebb ajándékát, de törekedjünk arra, hogy szívökben a tiszta erkölcs, embertársainak becsülése és a hazaszeretet ábrándos tüze világítsa mindenkor.

Nagyságos Elnök úr! A gondnokság a legmelegebb rokonszenyvel kísérő nemes törekvésű és ezen magasztos elv megvalósítását; és szívvel kívánja, hogy áldásos működésében a gondviselés sokáig tartsa meg!

A gondnokság örömmel vette tudomásul *Kathona* Géza igazgató bejelentését, hogy a polgári leányiskola felszerelési költségeihez a közköztársasági kormány — melynek ez ügyben egy a kir. tanfelügyelő, mint az igazgató sokat és elismerésre méltóan fáradozott — 20000 koronával hozzájárul. — A múlt évi számadások jóváhagyattak s a tanfelügyelőség útján a közigazgatási bizottsághoz terjesztettek fel. A polgári leányiskolában a vizsgák június hó 12. én kezdődnek a hittanvizsgálatokkal. 13. án lesz a tornavizsga, 15—17. ig az osztályvizsgák és 18. án lesz a záróünnepély. Az 1910—11. tanévi költségelőkészlet 4294 korona szükséglettel állapított meg. A költségvetésnek az államot illető részében a fedezetlen hiány 1790 koronában van feltüntetve. Dr. *Kovács* László polgármester azon óhajának adott kifejezést, hogy a bevételből valami fordítassék a várost terhelő amortizációs kölcsön törlesztésére is és legalább a tanítók nyugdíjához való hozzájárulás címén tevétt 140 korona a tandíjból fedeztessék.

Az elemi iskolák ügyeinek előterjesztését *Matolcsy* Pál és *Törkölly* József igazgatók végezték. A vizsgák június 11. én kezdődnek a hittanvizsgálatokkal s 16. kán a III. fiú és III. leány, 17. én a IV. fiú és I. a) és b) leány, 18. án I. a) és b) fiú. IV. leány, 20. án a II. a) és b) fiú, II. leány, 21. én az V. és VI. fiú és leánya-

kola osztályvizsgálója lesz. — A jövő évi költségelőkészletben a fiúiskola 7206 kor, 95 fillér kiadással, a leányiskola 6808 kor, 96 fillér kiadással szerepel. Ezután az átírtok olvastattak fel. Tudomásul vétetett, hogy *Fülöp* Benjámin helyére *Söder* Ida nevezetett ki s hogy a helyettesítést a IV. leányosztályban *Jakovetz* Ilonka teljes megelégedésre végzi. Az elemi iskola tanítótestülete a gondnokság tagjává *Timkó* Mihályt választotta. Elnök az ülésen kegyeletes szavakkal emlékeztetett a gondnokság két elhunyt tagjáról: *Baksay* Istvánról és *Terénygy* Jánosról, kiknek helyei betöltésre várnak. A gondnokság foglalkozott még a fiúiskola mulhatlanul szükséges kibővítésével is, mire az ülés az elnökö *Lukács* Géza lelkes éltetésével véget ért.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek. Tisztelettel a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Herczegi vadászat. Fülöp Szász Coburg Gothai kir. herceg 7 napig időzött a Garamon, Pusztamezőn és Koháryházában. Ezen idő alatt dürgésen terítékre hozott 5 darab sikettfajd kakast, köztük egy ritka példányt, mely 7 kilót nyomott, s melyet magával vitt a bécsi vadászati kiállításra. Vöröskőn május hó 1. én az ottani szép hercegi templomban misét hallgatott, utána pedig fényes ebédet adott, melyre hivatalos volt *Tomory* Géza főszolgabíró és az uradalmi tisztikar több tisztviselői is. Ebéd alatt a kir. herceget *Tomory* főszolgabíró köszöntötte fel a járás nevében, a hercegi tisztikar nevében pedig *Heriny* Samu erdőmester. A kir. herceg a szerencsés eredmény után igen megelégedetten távozott a kies vidékről.

Zászlóavatás. A helybeli róm. kath. olvasóegylet zászlóavatási ünnepélyre készül, s e héten *Váry* János elnöke alatt *Beucsik* Sándor titkár, *Koreny* Pál alelnök, *Stolcz* Zsigmond és *Csintalan* János választmányi tagokból álló bizottság jelent meg dr. *Löcherer* Tamásnál, s őt a zászlóanya tisztének elvállalására kérte fel. Társas életünk szeretetreméltó, kedves tagja a megtisztelő kitüntetéssel elfogadta s már maga ez a körülmény is nagyban fogja emelni a zászlószentelés ünnepélyének fényét.

Orgonaavatás. A helybeli ref. templomban a *Sütő* István itteni ügyvéd által elhunyt felesége emlékére adományozott szép orgona ünnepélyes felavatása f. hó 22. ikén, ma délelőtt 10 órakor megy végbe. Az ünnepély programja ez: 1. Előének: 74. dics. 1. 2. 3. v. — 2. Fennálló ének: 1. dics. 7. v. — 3. Főének: 137. dics. 1. 3. v. — 4. Karének. — Felavató Imádság. — 6. Orgonajáték. — 7. Hymnusz. Orgonakisérettel éneklő a közönség. — 8. Egyházi beszéd. — 9. Magánének orgonakisérettel. — 10. Karének. — 11. Gyülekezeti ének. 75. dics. 3. 4. 5. v. — Az avatás után déli 1 órakor a Széchenyi-kert fedett tánczterületében — vagy kedvezőtlen idő esetén a főgimnázium tornacsarnokában közbéd s ezután táncmulatság lesz.

Magyar istentisztelet. Nyustyán eddig az volt a szokás, hogy a róm. kath. templomban havonta egy vasárnap magyar istentisztelet volt, a többi vasár- és ünnepnapokon tót nyelven hirdették a templomban az Isten igéit. Most a *Komora* János plébános és *Keszler* János kántortanító kezdeményezésére, tekintettel arra, hogy a magyar nyelv Nyustyán mind nagyobb és nagyobb teret hódít, elhatározták, hogy ezután minden második vasárnap és minden ünnepnapon magyar istentisztelet lesz. Mindenestre elismerést érdemelnek azok, kik e helyes és dícséretes intézkedést kezdeményezték és keresztül vitték.

Új járás. A putnoki járást engedélyező belügyminiszteri rendelet a vármegyehez már leérkezvén, ennélfogva az értesülésünk szerint f. évi augusztus hó elsejétől megkezdí működését.

Mikszáth-ünnepély. Budapestén pünkösdi másodnapján tolyt le nagy érdeklődés és lelkesedés mellett a Mikszáth Kálmán negyven éves írói működése alkalmából rendezett jubiláris ünnepély, melyen főgimnáziumunkat dr. *Vercs* Samu igazgató képviselte, s ő üdvözölte Mikszáthot annak az iskolának nevében, hol a jeles író mint diák első szárnyprobálgatásait kezdte. A gömörme gyei magyar közművelődési egyesület *Borbély* Lajos és *Marton* János képviselték. A jubiláris tiszteletére a Lipótvárosi kaszinóban rendezett banketten a kormány nevében *Hazai* Samu honvédelmi miniszter üdvözölte Mikszáth Kálmánt, s azon a czímen emelt érte poharat, hogy ok együtt tanultak a rimaszombati gimnáziumban, s kedves tanulótlarsa: Mikszáth többre vitte, mint azok, kik vele együtt nyűtték az iskola padját. A jubiláris ünnepségen a vármegye képviselőjében részt vett lapunk szerkesztője: *Komáromy* István tb. főjegyző.

Esküvő. *Hircsik* János nyustyai lakos f. hó 19. én vette oltárhoz *Zéthly* Annát Klenócziól.

Eljegyzések. *Kriston* Kálmán helybeli kir. telekkönyvi kiadó szép és kedves leányát *Mariskát* f. hó 18. án jegyezte el *Tornyay* János kigyósi ref. lelkész.

Id. *Lojtkó* Lajos polgártársunk törekvő fia *Pál* f. hó 15. én jegyezte el *Ozdon* *Borsos* István szép leányát *Annát*.

Kinevezés. *Krayzell* Miklós kassai kir. aljárásbíró, *Medveczky* Sándor kir. közjegyző veje, mint örömmel értesülünk, soronkívül kir. járásbíróvá lépett elő.

Hivatalvizsgálat. Dr. *Mészáros* István vezető kir. ügyész f. hó 18. án a nagyrocezi kir. járásbírószágot bűntető igazságügyi adminisztratív teendőinek és fogházainak megvizsgálása céljából odautazott.

Halálozás. *Káposztás* Lajos helybeli polgártársunkat és nejét mély gyász érte, amennyiben 3 hónapos kis fiuk: *Gyula* f. hó 17. én elhunyt. F. hó 19. én nagy részvét mellett temették.

Egy fiatal szép leány, *Molnár* Anna hunyt el városunkban f. hó 15. én hosszú sorvasztó betegség után 19 éves korában. Nagy részvét mellett temették f. hó 17. én.

Előléptetés a kereskedelmi miniszteriumban. A folyó hó 19-iki hivatalos lap közli, hogy Papp Árpád ezimzetes miniszteri tanácsost, a király valóságos miniszteri tanácsossá nevezte ki. Az előléptetés híre városunkban széles körökben öszinte örömet kelt, mert Papp Árpád városunkbeli származása, itt járt iskoláiban, és hivatalos működése keretében nagy érdemeket szerzett. — 1881-ben lépett a volt közmunka- és közlekedésiügyi miniszterium szolgálatába. Tehetsége és ügybuzgalma a hivatalos pályán gyors emelkedést biztosított számára, úgy, hogy már Baross Gábor 1892-ben miniszteri titkárrá, majd Hegedűs Sándor 1899-ben osztálytanácsossá nevezte ki. Ez utóbbi minőségében mint ügyosztályvezető, majdnem egy évtizedig vezette az államvasutak, társasági fővasutak, helyiérdekű és városi vasutak ügyeit. E téren kitejtett eredményes működését, mely közgazdasági viszonyaink kedvezőbbé alakulására is kihatott, szelvében elismerték s e czímen szerzett érdemei elismerésül a király Papp Árpádot 25 éves vasuti szolgálati jubileuma alkalmából a vaskorona-renddel tüntette ki. Ezenkívül mint vasuti szakíró is ismertté tette nevét azzal, hogy a Vasuti és Közlekedési Közlönynek 1884—1892-ig állandó munkatársa volt, amely lap hasábjain az aktuális vasuti politika számos kérdéséhez szolt hozzá. 1904-ben őt bízták meg a helyiérdekű vasuti törvény kidolgozásával, mely megbízatásnak meg is felelt s ezen javaslata a kereskedelemügyi miniszterium kiadásában látott napvilágot. Az előző kormány a szociálpolitikai ügyek vezetésével bízta meg, a hol még ez idő szerint is működik.

Egyházkerületi közgyűlés. A tiszáninneni református egyházkerület folyó hó 19-én kezdte meg Miskolcon tavaszi közgyűlését, melyen Czinke István helybeli ref. lelkész a miskolci felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságának jelentését terjesztette elő s a közgyűlés után tartott banketten nagy tetszéssel fogadott pohárköszöntőt is mondott. A Tóth Dániel püspök titkár helyébe ugyane napon választották meg *Szentmárton* Dániel lelkészt, ki itt segédlelkészként működött.

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése. A gömörvármegyei orvosszövetség és orvosgyógyszerészegyesület évi rendes közgyűlését f. hó 25-én szerdán d. u. 5 órakor meghívás folytán *Csizben a gyógyfürdő* termében fogja megtartani, melyre a meghívókat már szétküldték: dr. *Löcherer* Tamás elnök és dr. *Kármán* Aladár titkár. A gyűlés tárgyai lesznek: Az elnökség jelentése a lefolyt 3 évi ciklusról. Pénztárnok jelentése. A Munkásbiztosító Pénztár és All. gyermekmenhelyi orvosok ügye, tisztújítás, szakelődások, indítványok.

Szabadságidő. *Pogány* István kir. tanfelügyelő a nyári szabadságidejét folyó hó 13-ától június hó 3-ig és augusztus hó 1-től 22-ig veszi igénybe, mely idő alatt a tanfelügyelői hivatal vezetésével a vallás és közoktatásügyi miniszter *Bihary* István s. tanfelügyelőt bízta meg. Ertesülésünk szerint a kir. tanfelügyelő szabadságát e hó 13-án megkezdte és azt Kecskeméten tölti.

Nyugdíjazott vasuti ellenőr. *Lovesányi* Dezső m. kir. államvasuti ellenőr, felsőbalogi lakos saját kérelmére 20 éves szolgálat után nyugdíjba vonult.

Áthelyezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Mursitz* Gézá, a kecskeméti földmívelésiskolához besorozott segédtanítót a rimaszombati; *Raksányi* Gyulát, a rimaszombati földmívelésiskolához besorozott segédtanítót a karczagi földmívelés iskolához helyezte át.

Erettségi vizsgálati elnökök. Zelenka Pál tiszaker. evang. püspök a rozsnyói ág. hitv. evang. főgimnáziumhoz az erettség vizsgálatok elnökéül *Loysch* Odón rimaszombati főgimn. tanárt, a rimaszombati egyes. prot. főgimnáziumhoz pedig *Karátsonyi* Zsigmond kézmárki ev. főgimn. igazgatót küldötte ki.

Kórházi bizottsági ülés. A vármegyei kórházi bizottság *Lukács* alispán elnökle alatt f. hó 17-én d. e. ülésezett. Az ülésnek főtárgya volt a betegforgalom emelkedése folytán a kórház kibővítése, mely irányban az alispán valószínűleg már a júliusi közgyűlésre jelentést fog tenni.

Vallástani évvégi vizsgálatok. A tiszai ág. hitv. ev. egyházi főhatóság a vallástani évvégi vizsgálatokra kiküldötte: Nagyrozczére az áll. polg. fiú és felső keresk. iskolákhoz *Chalupka* János gömörpanyi lelkészt. Rozsnyóra az egyházkerületi polg. leányiskolához *Geduly* Henrik nyiregyházi lelkész, Sajógömörre az ottani polg. fiúiskolához *Hevesy* Bertalan, egyházker. árvaházi világi elnök, tornaljai lakos, földbirtokos.

Járási értekezlet. Dr. *Mészáros* István kir. ügyész folyó hó 13-án az új bünygyi vizsgálatok megéjtése tárgyában a rimaszécsi járásbeli főszolgabírói hivatalnál a községi és körjegyzőkkel értekezletet tartott.

Új ügyvéd. A megyénkbeli nemesmartonfalvai származású dr. *Nagy* Zsigmond, ki főgimnáziumunknak is kiváló növendéke volt, jun. hó 1-én Tornalján ügyvédi irodát nyit.

Doktorrá avatás. Dr. *Veres* Andort, *Veres* Ignácz helybeli vaskereskedő tehetséges, törekvő fiát f. hó 13-án avatták jogi doktorrá a kolozsvári tudományegyetemen.

Gyermekmenhelyi orvosok értekezlete. A rimaszombati m. kir. állami gyermekmenhelyi telep-orvosait *Csizben* f. hó 25-én az orvosszövetség közgyűlése alkalmával a szövetségi gyűlés előtt külön értekezlet tartására hívta össze dr. *Kármán* Aladár központi telep-orvos. Kívánatos volna, hogy a gyűlésen az összes telep-orvosok jelenjenek meg.

Automobil tura ut. A Henrik porosz herceg és Albert meklenburgi herceg részvételével tervezett automobil kirándulás az Eduárd angol király halála folytán elhalasztott, csupán több porosz főtiszt és előkelőség vett részt a 17-én megtartott turauton. Négy hatalmas automobil száguldott a 12 porosz főtiszttal keresztül városunkon f. hó 17-én déiben a járókelők figyelmét felkeltve.

Békeünnep. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében tanintézetekünk békeünnepélyt rendeztek f. hó 18-án a hágai békekongresszus 14 ik évfordulója alkalmából. A gróf Apponyi Albert miniszterfőede idejéből származott rendelet szerint e napon a hágai konferencia évfordulóján az iskolákban egy órát

kell arra szentelni, hogy a nap jelentőségét és fontosságát a gyermekekkel megismertessék. Városunkban e napon az összes iskolák osztályaiban a béke ünnepnapjának áldoztak a tanítók egy-egy órát.

Matiné. *Stritzky* Árpádné f. hó 29-én, vasárnap d. e. 11 órakor, a helybeli kaszinóban növendékeivel matiné rendez, melyre ez uton is meghívja a közönséget. Belépő-díj tetszés szerint, melyet a nőgyesület és kaszinó javára fog fordítani. Már a mult évben volt alkalmunk a jeles zongora tanárnő növendékeinek precíz és kifogástalan játékában gyönyörködni, ezek után reméljük, hogy ez mostan még tényesebben fog sikerülni.

Árviz. F. hó 19-én városunk polgármestere egy táviratot kapott Nyustyáról, melyben nagy árvizet jeleztek. Figyelemmel arra, hogy 12 év előtt nagy árviz lepte meg városunk rimaparti lakosságát, ennek elkerülése céljából a közelgő veszedelmet nyomban kidoboltatta. A lakosság elkészülve mindenre, várta a víz megérkezését, de szerencsére az elmaradt. Mindössze 10 ccentimétert dagadt az öreg Rima, a minek a halászok örültek meg nagyon.

Választások a megyében. A vmegyei központi választmány *Lukács* Géza alispán elnökle alatt f. hó 18-án d. u. tartott ülésében az országgyűlési képviselő választások határidejét f. évi június 1-jére állapította meg. A választásra elnökül a következőket küldötte ki: A rimaszombati vál. kerületbe: *Medveczky* Sándor kir. körjegyzőt; a rimaszécsi vál. kerületbe: dr. *Fornóth* Gyula megyei főjegyzőt; a putnoki vál. kerületbe: *Tornallyay* Zoltán földbirtokost; a rozsnyói vál. kerületbe: *Sulyoeszky* István kir. tanácsos jószágkormányzót; a kövi-i választó kerületbe: *Dapsy* Béla földbirtokost; a jolsvai kerületbe: dr. *Mihalik* Dezső nagyrőcei v. polgármestert. — Együttal az elnökök felhívták, hogy a szükséges katonaság és esendőrség kirendelése iránt, ahol arra szükség lesz, az alispánhoz idejekorán tegyék meg a jelentést, és a választási helyiségek kibérlése, valamint az ezzel kapcsolatos kiadásokkal a leg gondosabban takarékoskodjanak, mert azt előfordult esetben a miniszter a multban is megtagadta tárczája terhére áttenni.

Gyermek-nap. Az elmaradt gyermek-napot f. hó 20. és 21-én tartották meg városunkban. Hatósági uton dr. *Kovács* László polgármester az Erzsébet-tér és az Andrássy-út sarkon díszruhás városi hajdúk őrizete mellett állította ki a gyűjtő urnákat.

Képviselőjelölés és programbeszéd. *Jaczkó* Pál helybeli ny. városi mérnök fiát: dr. *Jaczkó* Pál budapesti ügyvédet a tasnádi kerületben jelölték Justh párti programmal. A jelölt e napokban mondotta el programbeszédét.

Rendkívüli közgyűlés. A helybeli fogyasztási szövetkezet f. hó 29-én d. e. a városháza tanácsstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyen a legutóbbi közgyűlésen elhatározott alapszabály módosítás fog kerestül vitetni.

Műkedvelői előadás Nyustyán. A nyustyai műkedvelők f. hó 22-én az *Angolosan* című kiténő vígjátékot fogják előadni. Az előadás után táncmulatság lesz.

A Sajó hullámaiban. *Emerics* György felsősajói lakos 4 éves leánygyermek f. hó 15-én a Sajó partján játszás közben a Sajóba esett és megfult. Hulláját megtalálták s a kir. ügyészség képviselte mellett dr. *Heincz* és dr. *Adriányi* járásorvosok f. hó 16-án felboncolták. — Ugyanese a Sajó hullámaiban lelte halálát Hanván f. hó 15-én *Vas* István köcsis, a ki lósztatás közben leesett a lórlól s a vízbe fult. Hulláját a megáradt Sajó elsodorta s mindezeideig meg nem találták.

Rimakován *Jeszai* István 12 éves pásztor fiút folyó hó 20-án átvonuló nagy felhőszakadás a hegyoldárról a Rima vízébe sodorta s belefult. A boncolásra kiszállott *Penyiczky* M. Lajos kir. ügyész, dr. *Musolter* Miklós vizsgálóbíró és dr. *Zehery* István törvszéki orvos.

Új táviradvonal. A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium Tornaljáról Otrokocs, Harkács, Száros, Felfalu, Borosznok Újvásár községek érintésével Ratkóig új táviradvonal építését, valamint Ratkón táviradvonal berendezését engedélyezte. A kassai m. kir. posta- és távirada kerületi műszaki felügyelőség, ezen új táviradvonal iránynyomának megállapítása céljából f. hó 23-ára tüzte ki a közigazgatási bejárás határidejét, melyen az alispáni hivatal dr. Söldos Béla vármegyei aljegyző fogja képviselni.

Öngyilkos állomásfőnök. *Palásthy* József füleki állomásfőnök, máv. főellenőr, kit előzékeny jó modoránál fogva nálunk is sokan ismertek, f. hó 19-én agyonlőtte magát a szállójában lévő villában. Öngyilkosságát idegbetegségében követte el.

Megégett kis leány. Felsőrás községben a 6 éves *Máté* Emiliát f. hó 15-én magukkal vitték szülei a határba, hogy az egész napot igénylő mezei munka ideje alatt őrizetlenül ne maradjon otthon. Amde a végzet másképp rendelkezett. Az ártatlan kis leány a mezőn szülei szemelátára halt meg. A szalonnasütéstől maradt parázsütést élesztgette s közben a ruhája is tüzet fogott és mint éző fánya ketségbeesett sikoltással rohant szülei felé, akik már csak a halálra égett ruhanélküli gyermeküket ölelhettek keblükre. A kis halottat f. hó 16-án boncolták fel dr. *Goldblatt* és dr. *Gaál* tornaljai járásorvosok.

Közgyűlés. A helybeli konzervgyár vészvénytársaság évi rendes közgyűlését f. hó 31-én kedden d. u. 3 órakor tartja a rimaszombati takarékpénztár helyiségében.

Véletlen lövés. Mult vasárnap Újantalyölgyön *Zbronek* János pisztolyát tisztogatta, s nem tudta, hogy az meg van töltve. A tegyver véletlenül elsült, s *Görner* Henrik cipészsegéd bal czombját a lövet átturta. A 16 éves fiú összeesett s másnap beszállították a kórházba.

Orvtámadás. Özv. *Körmös* Andrásné rozsnyói lakos f. hó 11-én este, amint hazafelé igyekezett, ismeretlen egyén hátulról leütötte és belökte egy árokmedésbe, a hol a nyögéseire figyelmessé lett munkások találtak rá. A súlyosan sérült *Körmös* né beszállították a rozsnyói kórházba.

Baleset a szecskavágóval. Fügén *Veverics* György 9 éves fiú f. hó 10-én a működésben levő szecskavágó gép rudjára ült, s a gép a fiu bal lábát odakapta, azt összeroncolta. Beszállították a kórházba.

Jégverés. Óriási jégverés pusztított május 19-én délután 2 órakor Murányhosszurét község határában és a községben is, valamint részben Murányalja község határában alsó dűlőjében. — Galambtojás, dió, sőt közben egyes tyuktojásnagyságu jég hullott alá 30 perczig az említett területeken. 1/2—2 kilométer széles pusztában tönkre tette a legelő-terület, rétek, őszi, tavaszi valamint összes kerti veteményeket, gyümölcsfák lombtalanul állanak Murányhosszuréten. A mezőben levő egyik juhokol (szállás) 300 darab állományából alig 50—61 drb. előbbi napon megnyírott anyajuh maradt életben és a nyiratlan báránykák, — a többi jég által agyonveretett. A jég másnap délelőtt is fehérett az éjszaki és éjszak-nyugoti lejtőkön, és még inkább a mélyedésekben helyenkint 1 méter magasságban. — Az ár a vasuti töltést is erősen megrongálta, melyet 40 munkás estig járhatóvá tett; a vasuti töltésnek köszönhető, hogy Murányhosszurét község nagyobb veszedelemtől menten maradt, és az árviz csak egy lakóházat és udvart, valamint a megyei uton levő hidat elsodorta. — A házak ablakai legnagyobb részt jégtől összetörték.

Árvizveszedelem. A Garamról kapjuk a hírt, hogy Garamszécsen f. hó 19-én óriási felhőszakadás volt. A nagy víz sok állatot és gazdasági eszközt elsöpört, sőt a házakban is nagy kárt tett.

Betöréssel-lopás. *Bokros* Dánielné sziliczei lakosnak éléskamráját f. hó 12-én éjjel feltörték s abból lisztet, szalonnát, babot és borsót vittek el. A betörőt a csendőrség *Gotthard* Lászlóné ugyanottani lakos személyében elfogta.

Miskolczi gyapjűvásár. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a miskolczi gyapjűvásár *folyó évi június hó 16-án* tartatik meg a miskolczi hitelintézet árú- és terményraktáráiban.

Az ág. ev. középiskolai tanárok országos gyűlésüket f. hó 16—18-ikán Nyiregyházaán tartoták. A gyűlésen a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumot dr. *Wallentini* Dezső, a rozsnyói ev. főgimnáziumot *Szánthó* József igazgató képviselte.

Eskütétel. F. hó 21-én a vármegyei hatóság *Lukács* Géza alispán elnökével a közigazgatási erdészeti bizottság tartott ülést, mely alkalommal *Hagen* József, a rimamurányi vasmű r. t. rimabrézói erdészeti hivatalához beosztott erdőgyakornok a hivatalos esküt letette.

Tanulmányi kirándulás. A dobsinai áll. polgári fiúiskola 43 tanulója 4 tanár vezetésével f. hó 1-től 16-ig terjedő tanulmányi kirándulást rendezett az Alduna vidékének, valamint az alföldnek a megismerésére. A kirándulók Bánréve, Füle, Hatvan, Szolnok és Békéscsaba érintésével Szegedre, innen Temesvárra, majd Báziasra s f. hó 13-án Orsovára érkeztek, a honnan Ada-Kaiah szigetére is kirándultak. Megszemlélték a Vaskaput, Herkulesfürdőt s innen f. hó 15-én elindulva, Temesvár, Arad, Szolnok, Hatvan, Füle és Bánréve érintésével, tapasztalatokban gazdagon, a legjobb kondícióban f. hó 16-án d. u. szerencsésen visszaérkeztek Dobsinára.

Az üstökös. Május 18-ról 19-re virradó éjjel városunk lakosságának nagy része kivonult az Akasztó-hegyre üstökösöt várnai, vagy valami különös jelenséget látni, de várakozásukban csalódtak. Nem is lehetséges akkor látni éjjel az üstökös, mikor hajnali 3 óra után vonult el a nap tányéra előtt, hiszen akkor együtt járt a nappal és egy-két napig egyáltalában nem látható, mert a nap felé esvén, annak sokszorta tényesebb sugarai elhomályosítják ilyen alkalommal, legfőlebb a nap tányérja előtt elvonulását figyelhették meg, azt is csak hatalmas csillagászati műszerekkel, a milyenek nagy csillagvizsgáló tornyokban vannak. 19-én d. e. kellett az üstökös esőváján áthaladnia földünknek, — akkortáiban ködszerű fátyol környezte a napot. — a délutáni zivart alighanem az üstökösnek köszönhetjük, a mely kissé megzavarta forró légkörünket. Estefelől rózsaszín, sárga, ibolyaszín és egyéb színváltozatok az ég alján és a felhőkön talán szintén az üstökös látogatásának rovására írhatók. Magát az üstökösöt híres csillagászok jelentései szerint május 20-tól június 15-ig láthatjuk naplemente után egyideig a nyugati égbolton. Hiteles tudósításokat csak a csillagászok megfigyeléseiből kaphatunk a Halley-féle üstökös és a föld mostani találkozásáról.

PÁSZTOR cs. és kir. udvari szállító virágkereskedése Budapest, VIII., Rákóczy-út 3. — Köpes árjegyzéket kívánatra díjtalanul küld.

Magántisztviselők nyugdíj gyűlése. A Magán tisztviselők Országos Nyugdíj-egyesülete f. hó 29-én d. e. 10 órakor Budapesten új városháza közgyűlés termében tartja meg évi rendes közgyűlését. Ezen közgyűlésnek az 1909. esztendőben, vagyis az egyesület működésének tizenhatodik évében elért eredmények fognak előterjesztetni, amelyekből kiemeljük a következőket: Az egyesület vagyona az 1909. év végén ca 6 1/2 millió, amelyből 4 1/2 millió övadékképes záloglevelekben és kötvényekben, a többi pedig elsörendű ingatlanokban van elhelyezve. Az évi bevétel megközelíti az egy milliót. Az évi jelentéshez fűzött 1910. évi időszaki beszámolóban kimutatott taglétszám- és adomány gyarapodásból is látjuk, hogy az egyesület a fejlődés útján halad tovább.

Városban és falun egyformán nélkülözhetlenné vált ma már a „Fritzelack“, mert az ezzel bevont padlózatok a szobákat barátságosakká teszik és könnyen is tisztántarthatók, és a mellett a „Fritzelack“ a használatban olesó is. *Kapható minden jobb drogáruháiban és festékkereskedésben.*

Csábítás Amerikába. A Garamvölgyéről hívták fel a figyelmünket arra, hogy ottan gyakorta megjelenik egy szekéren kolimással kereskedő ember, ki e mellett Amerikába való csábítással és szöktetéssel is foglalkozik, mert ez jobban jövedelmez, mivel egy ember után 60 koronát kap. Ertesülésünk úgy szól, hogy már három embert szöktetett ki rövid idő alatt Oroszországba és onnan Amerikába azon a módon és czímen, hogy az illetőket kocsinak vagy szolgának fogadja fel. Ajánljuk az illetékes hatóság figyelmébe.

Gondatlan testvér. Bénán f. hó 9-én Póczos Antal 12 éves iskolásfiú egy mély gödörben játszott, melynek partján bátyja Póczos József ült és revolvert tisztogatta. A kis fiú a gödörből kitélt jött, s mikor bátyjához érkezett, ennek forgópisztolya véletlenül elsült, s a kis fiú fején találva összeesett. A golyó a koponyába fúródott s a fiúeskat beszállították a kórházba.

CSÍZ FÜRDŐN

a (Milán-nyaralóban) a vendéglő italméréssel

azonnal kiadó. — Felvilágosítást nyújt **Szekulics Milán** tulajdonos **Csíz fürdő.** 2-3
A vendéglővel kapcsolatban 30 szobás nyaraló.

Takaréktűzhelyhez

szükséges összes vasalkatrészek: 2 sütő és egy rézüsttel — a legjobb állapotban — jutányos áron eladó. — Tudakozódni lehet e lap kiadó hivatalában. 1-*

Erdőbénye

gyógyfürdő Zemplénvármegyében, Tokaj-hegyalján, szél és pormentes erdős völgykötletben. 237 méterre a tengerszint felett.

Fürdőidény: május 22-től szeptember 15-ig.

Vize kitűnő hatású gazdag vas- és timsótartalmánál fogva a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, rheumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. — Meleg kádfürdőkön kívül használhatók: iszap, vasláp, sósfürdők; masszázs, izasztó és hidegvíz-gyógyászat. Ivó-gyógyászat mindenféle ásványvíz van készletben. — Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és különösen malárikus bajokban szenvedők részére. — Posta- és távíróállomás **Erdőbénye**. Táviratok telefonon adhatók át a fürdőtelepre és tel. pröl. Postai küldemények naponta egyszer szállítanak ki a telepre és telepről. *Allandóan a telepen lakó fürdőorvos: Dr. Asztalos Kálmán Erdőbényéről.* — Vendéglős: **Végh László Sárospatakról**, a kinek kitűnő és jutányos étkezés és kifogástalan kiszolgálást lehet. — Külön izraelita vendéglő. Vasúti állomás: személyvonathoz „Erdőbénye Fürdő” megállóhely; gyorsvonathoz: „Olasziska Tolcsva” állomás, a honnan és hová hatóságilag megállapított szállítási díj mellett bérkocsis közlekedés van berendezve.

A fürdő házilag van kezelve. Fürdőleírást kívánatra küld a 1-6 **FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.**

Kiadó lakás, esetleg eladó ház.

A **Koháry- és Tököly-utcák sarkán** levő ház, — mely 600 □-öl területen fekszik — melyen 6 szoba és minden mellékhelyiség feltalálható, szép udvar és gondozott nagy kerttel bir, — **azonnal bérbe vehető**, esetleg örök áron szabad kézből eladó. Bérleti vagy venni szándékozóknak forduljanak a tulajdonos: **Lukács Géza**, alispánhoz.

Kárpitos, paplanos munkák

legolesőbb beszerzési forrása **IZSÁK SÁNDORNAL**, Rimaszombat, Koháry-u. 27.

„Polgári Olvasókör” közelében. 20-*

Rendkívüli árleszállítás.

Házassulandók figyelmébe!

Jegygyűrűk és nászajándék-tárgyak előnyösen beszerezhetők részletfizetésre is 18-*

TIGERMAN ADOLF

órászmester és ékszerésznél Rimaszombat.

Eladó ház.

Rimaszombat, **Kossuth-utca 41. szám** alatti ház, szép udvar és nagy kerttel szabad kézből eladó. — Értekezhetni lehet a tulajdonos **Andrási László** fényképészszel. 5-*

A LEGJOBB PADLÓFESTÉK A

FRITZELACK

TARTÓS! ELEGÁNS!
KIADÓ!
HASZNÁLATBAN A LEGOLCSÓBB!
Tudományos folyóiratokban higienikus tulajdonságainál fogva elismerőleg telemlítve.
Raktár: RÓTH GÉZA Rimaszombat. 6-6

Özv. Jakovetz Alajosné kőfaragó üzlete Rimaszombat Andrassy-ut.

Állandó nagy sirkőraktár!

LEGOLCSÓBB ÁRAK! KIFOGÁSTALAN MUNKAKIVITEL!

— AZ ÜZLET ALAPÍTVÁ: 1836-ban. — (4-*)

PICK JAKAB

BUTORÁRUHÁZA

Rimaszombat Erzsébet-tér (Hecks mellett)

Hálószoba	Van szerencsém dusan felszerelt butoraktáramat szíves figyelmébe ajánlani és tisztelettel értesíteni, hogy but rtermében kitűnő minőségű legmodernebb kivitelű háló, ebédlő, szalon és uri szoba berendezések a legnagyobb választékban alkalmi áron kaphatók.	Gyermek-kocsik
Ebédő		Lányka-szoba
Szalon		Vasbutorok
Uri szoba		Hajlított butorok
Réz háló		Kárpított butorok

TELJES LAKBERENDEZÉSEK

Vidéki szállítások gondosan csomagolva.

Ugyanottan üzletvezetőmmel **Deutsch Géza** kárpitos és díszítő műhelyében minden e szakmába vágó újak és javítások jól és olcsón elkészíttetnek. 5-*

Fürdő megnyitás!

A várgedei gyógyfürdőt

1910. évi május hó 8-án vasárnap

ezigányzene mellett ünnepélyesen megnyitottam, egyben értesítem a n. é. közönséget, hogy a fürdőt saját házi kezelés mellett, a legjobb kiszolgálással a mai kor igényeinek teljesen megfelelően vezetem.

Kiváló tisztelettel:

Kohn Albert,

fakereskedő és fürdőtulajdonos.

Mészárszék, hentesüzlet.

Tisztelettel adom a mélyen tisztelt közönség tudomására, hogy **május 12-ik napjától** kezdődőleg **Rákóczy-utca 19-ik szám** alatti házban (a régi gimnáziummal szemben), egy a jelen kornak mindenben megfelelő **mészáros és hentes üzletet** nyitok, hol naponta frissen vágott **marha-, sertés- és bornyúhús**, valamint mindentéle **felvágott**, hazai és prágai **sódar** stb. pontos és kifogástalan kiszolgálattal mellett lesz kapható.

A mélyen tisztelt közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri

Rimaszombat, 1910. május 8.

2-3 **KOSKÓ LAJOS**, mészáros és hentes.

Házi kenyérsütőde megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy alföldi

házi kenyérsütőde

Deák Ferencz-u. 16. sz. a. (Králík József-féle) házban megnyitottam, a hol valódi párral sütöt, házi kenyér kapható: **1 kilo fehér kenyér 34 fillér.** **1 kilo barna kenyér 30 fillér.** A n. é. közönség b. pártfogását kérve maradtam tisztelettel Rimaszombat, 1910. máj. 1. **BOGAR JENŐ**, alf. keny.-sütő.

Megbízható ügynökök kerestetnek!

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvénytársaság

megvételre ajánl:

Gőzgép- és motorcséplő készleteket, arató-, fűkaszaló-, vető- és szénagyújtó gépeket, valamint mindentéle kisebb gazdasági gépeket.

Elvállal: malom, téglá- és szeszgyár berendezéseket.

Szállit: műtrágyát, erőtakarmányt, etternit, fedőserépet és porosz kőszent.

Salgótarjáni kőszénbányának, gömörmezei egyedüli vezérképvisellete.

Nagyobb rendeléseknél **előnyös fizetési feltételek** és kellő biztosíték mellett **10-15 évi hitelt is nyújt.**

Legjutányosabb árajánlattal készséggel szolgál. 16-*

Eredeti „Pfaff” varrógépek,

valamint elsőrendű **KERÉKPÁROK** dupla harangesapágygyal és szabadonfutóval 5 évi jótállás mellett eredeti gyári árban kaphatók.

Kerékpáralkatrészek

az egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gummik, pedálok, láncok, esengők, kormányok, sárvédők, kulesok, szabadonfutó ágyak, eszék, konuszok, tengelyek stb. stb. mélyen le szállított nagybani eredeti gyári árban szállítok vidékre is.

TIGERMAN ADOLF.

10-
órászmester és ékszerész.
Rimaszombat, (a pénzügyigazgatósági épület.)

A Rimaszombati Keresked. és Közgazdasági Bank Részvénytársaság

az **életbiztosítással** kapcsolatos betétüzletet üzletágai közé bevezette és e célból egy elsőrangú biztosító intézettel lépett szoros összeköttetésbe.

Az üzletág lényege a következő:

A belépni szándékozó kötelezi magát 1 koronás heti részletek fizetésére. — A befizetéseket nem kell feltétlenül hetenként eszközölni, előre esetleg több részlet is lefizethető. — Ezzel kapcsolatban egyszersmind életét is biztosíthatja. **15 év elteltével**, a mikor is az 1 koronás heti befizetés kamataival együtt 1000 koronára nő fel, ezt a teljes összeget, **vagyis 1000 K-nát kézhez kapja.** — **A mennyiben azonban már az első részlet befizetése után is elhaláloznék az egész 1000 korona haladéktalanul esedékessé válik.** — Ha azonban a díjak befizetését 15 év alatt beszüntetné, **ugy betétjét kamataival bármikor kézhez kaphatja.**

A biztosításért évről-évre esökkenő minimális pótdíj fizetendő, mely az utolsó években már csak circa 2-3 fillért tesz ki.

Beléphetnek 20-60 évig terjedő életkorban levők.

Egy-egy ügyfél több 1000-1000 koronás tételt is jegyezhet.

A midőn a nagy közönség figyelmét erre az életrevaló takarékosági módra tisztelettel felhívjuk, még csak azt jegyezzük meg, hogy az ország más helyein létesített hasonló rendszer a legmelegebb fogadtatásban részesült és ma már milliókra megy az az összeg, a mely ilyképen jegyeztetett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az üzletágot bevezető

Rimaszombati Keresk. és Közgazd. Bank R.-Társ. 15-*

Kiadó lakás.

Losonczy-utca 45. számú ház

emeleti része, mely hat szoba, konyha kamara s mellékhelyiségekkel bir, azonnal bérbe kiadó. Értekezhetni lehet a tulajdonos **Zavadszky Edével** (rimaszombati konzervgyár.) 3-*